POSTI- JA LENNÄTINHALLITUKSEN

KIERTOKIRJEKOKOELMA

1980 No **68**

No 68

K i e r t o k i r j e

valtion virkamiesten luottamusmiessopimuksen soveltamisohjeista posti- ja lennätinlaitoksessa

Posti- ja lennätinhallitus sekä asianomaiset henkilöstöjärjestöt ovat 15 päivänä maaliskuuta 1980 allekirjoitetun valtion virkamiesten luottamusmiessopimuksen 2 §:n nojalla sopineet seuraavista luottamusmiessopimuksen soveltamisohjeista posti- ja lennätinlaitoksessa:

Yleistä

1 §.

1. Virkaehtosopimusjärjestelmän ylläpitäminen ja kehittäminen posti- ja lennätinlaitoksessa perustuu toisaalta posti- ja lennätinhallituksen, toisaalta laitoksen piirissä toimivien virkaehtosopimukseen sidottujen virkamiesjärjestöjen välisiin neuvottelusuhteisiin.

Luottamusmiesjärjestelmällä puolestaan pyritään siihen, että

a. osapuolten välillä solmittuja virkaehtosopimuksia noudatetaan,

b. valtiota työnantajana edustavan viranomaisen ja virkamiehen välillä syntyvät erimielisyyskysymykset selvitetään tarkoituksenmukaisesti, oikeudenmukaisesti ja nopeasti, sekä että

c. työrauha ylläpidetään.

2. Virkaehtosopimusten noudattamista ja työrauhan ylläpitämistä koskevista määräyksistä seuraa, että pääluottamusmies ja luottamusmies voi ottaa asian käsiteltäväksi, jos hän katsoo valtiota työnantajana edustavan viranomaisen menetelleen virkaehtosopimuksen vastaisesti, ja että pääluottamusmiehen ja luottamusmiehen tulee toimia siten, että virkaehtosopimuslain ja virkaehtosopimusten mukainen työrauha saadaan säilytetyksi. Luottamusmiesten tulee välttää kaikkia edellä tarkoitettua työrauhaa loukkaavia työtaistelutoimenpiteitä ja valvoa, etteivät virkamiehet oma-aloitteisesti ryhdy mainitunlaisiin työtaistelutoimenpiteisiin. Luottamusmiesten tulee myös valvoa, että virkamiehet noudattavat virkasuhdetta koskevia määräyksiä ja sopimuksia.

3. Luottamusmiessopimukseen sidotut järjestöt ovat vastuussa luottamusmiesten toiminnasta.

2 §.

Valtiota työnantajana edustavan viranomaisen on omalta osaltaan noudatettava tehtyjä virkaehtosopimuksia.

Luottamusmies

3 §.

1. Pääluottamusmiehellä ja luottamusmiehellä tarkoitetaan allekirjoittaneiden henkilöstöjärjestöjen tai niiden alayhdistysten valitsemia henkilöitä, jotka hoitavat näissä ohjeissa tarkoitettuja tehtäviä.

2. Pääluottamusmiehen ja luottamusmiehen tulee olla:

— Suomen kansalainen,

— posti- ja lennätinlaitoksen palveluksessa sekä

— perehtynyt toimipaikkansa tai alueensa olosuhteisiin.

1280024155 – 11

3. Valtion virkamiesten luottamusmiessopimuksessa tarkoitetuksi pääluottamusmieheksi tai luottamusmieheksi voidaan valita virkasuhteessa tai siihen rinnastettavassa julkisoikeudellisessa palvelussuhteessa oleva virkaehtosopimuksen piiriin kuuluva henkilö, ja hän voi edustaa myös työsuhteessa olevia. Erityisistä syistä voidaan luottamusmieheksi valita myös työsuhteessa oleva henkilö.

4. Luottamusmieheksi ja pääluottamusmieheksi ei voida valita henkilöä, joka valintahetkeen mennessä on ollut posti- ja lennätinlaitoksen palveluksessa vähemmän kuin kuusi kuukautta.

Luottamusmiehen valitseminen

4 §.

1. Asianomaisella henkilöstöjärjestöllä on oikeus valita pääluottamusmies tai luottamusmies, jolloin luottamusmiesvaalien toimittaminen ei ole tarpeen. Tällöin pääluottamusmies tai luottamusmies nauttii luottamusmiessopimuksessa mainittuja etuuksia vasta, kun siitä on kirjallisesti ilmoitettu 7 kohdassa mainitulla tavalla.

2. Mikäli asianomainen henkilöstöjärjestö katsoo vaalin toimittamisen tarpeelliseksi, noudatetaan seuraavaa menettelyä:

Vaali suoritetaan työaikana ja -paikalla mikäli vaalin järjestäminen ja toimittaminen ei häiritse työskentelyä ao. toimipaikassa tai työkohteessa. Tässä tapauksessa mainittujen osapuolten on sovittava hyvissä ajoin ennen vaalin toimittamista vaaliajoista, vaalipaikoista ja muista vaaliin liittyvistä seikoista kuten vaalin toimittajien lukumäärästä ja tehtävistä. Vaalin käytännöllisestä järjestämisestä huolehtivat alan henkilöstöjärjestöt.

Vaali voidaan kuitenkin suorittaa myös muualla kuin työpaikalla ja muulloinkin kuin työaikana, mikäli henkilöstöjärjestö katsoo sen tarpeelliseksi.

Milloin pääluottamusmiehen tai luottamusmiehen valinta tapahtuu työpaikalla vaaleilla, luetaan vaalien valmisteluun, vaalitoimitukseen ja tuloslaskentaan työpaikalla käytetty aika työajaksi näihin tehtäviin osallistuneille henkilöille.

3. Pääluottamusmies ja luottamusmies valitaan henkilöstöjärjestöjen tai niiden alayhdistysten nimeämistä ehdokkaista. Kuitenkin voidaan sellaisissa toimipaikoissa, joissa kaikki henkilöstöryhmät tai jokin näistä on niin pieni, ettei ole tarkoituksenmukaista valita kullekin ryhmälle erikseen luottamusmiestä, valita eri ryhmiä varten yhteinen luottamusmies siten kuin henkilöstöjärjestöt tai niiden alayhdistykset yksittäistapauksittain keskenään sopivat.

4. Pääluottamusmiehet valitaan kunkin henkilöstöjärjestön osalta joko toimipaikoittain tai määrättyä aluetta varten.

Luottamusmies voidaan valita jokaiseen sellaiseen posti- ja lennätinlaitoksen toimipaikkaan tai työkohteeseen, jossa työskentelee virkaehtosopimuksiin sidottuja henkilöitä, ei kuitenkaan yleensä siinä tapauksessa, jos henkilöstön lukumäärä on vähemmän kuin viisi.

5. Jokaisella ao. henkilöstöjärjestöön kuuluvalla henkilöllä on oikeus osallistua oman toimipaikkansa/alueensa pääluottamusmiehen ja luottamusmiehen vaaliin.

6. Vaalia varten tulee ao. henkilöstöjärjestön pyynnöstä kunkin toimipaikan hoitajan tai virastoyksikön päällikön toimittaa henkilöstöryhmittäin laadittu luettelo ko. järjestöön kuuluvasta henkilöstöstä.

7. Valituista pääluottamusmiehistä, luottamusmiehistä ja heidän varamiehistään on henkilöstöjärjestön ilmoitettava kirjallisesti ko. toimipaikan hoitajalle tai muun virastoyksikön päällikölle sekä posti- ja lennätinhallituksen ao. osastolle tai toimistolle. Pääluottamusmiehen ja hänen varamiehensä osalta on vastaava ilmoitus tehtävä myöskin ao. postipiirin ja/tai puhelinpiirin päällikölle.

Päätoimisen pääluottamusmiehen ja hänen varamiehensä valinnasta, toimikaudesta ja sijoituspaikasta ilmoitetaan hyvissä ajoin ennen toimikauden alkua posti- ja lennätinhallituksen henkilöasiaintoimistolle ja ao. posti- ja lennätinhallituksen osastolle tai toimistolle.

8. Valittu pääluottamusmies ja luottamusmies nauttii luottamusmiessopimuksessa mainittuja etuisuuksia vasta, kun edellä tarkoitettu ilmoitus on saapunut perille. Pääluottamusmiehen ja luottamusmiehen toimikausi kestää siihen saakka, kunnes on tehty ilmoitus uuden pääluottamusmiehen tai luottamusmiehen valitsemisesta hänen sijaansa.

Luottamusmiehen tehtävät

5 §.

1. Pääluottamusmiehen ja luottamusmiehen tehtävänä on toimia virkamiesten edustajana virkaehtosopimusten sekä annettujen säännösten ja määräysten tulkintaa tai soveltamista, työlainsäädännön soveltamista koskevissa sekä tarpeen mukaan myös muissa viranomaisen ja virkamiehen välisiin suhteisiin liittyvissä asioissa.

Koska myös virkatehtävien suorittamisesta, niiden teknisestä järjestelystä ja muistakin kuin palvelussuhteen ehtoja koskevista seikoista voi toimipaikoissa syntyä erimielisyyksiä, pääluottamusmiehen tai luottamusmiehen asiana on hoitaa myös tällaisia kysymyksiä.

Edellä mainitun lisäksi on pääluottamusmiehen ja luottamusmiehen tehtävänä välittää luottamusmiestoimintaan liittyviä tietoja toimipaikan hoitajalle tai muulle virastoyksikön päällikölle, henkilöstöjärjestölle ja edustamilleen henkilöille.

Tiedotus- ja neuvontatyötä pääluottamusmies ja luottamusmies suorittavat valtiovarainministeriön järjestelyosaston sisäistä tiedotusta koskevien ohjeiden ja suositusten periaatteita noudattaen työaikana siten kuin siitä kulloinkin on ao. esimiehen kanssa erikseen sovittu.

2. Pääluottamusmiehen ja luottamusmiehen on pidettävä salassa kaikki luottamuksellisiksi todetut asiat, jotka ovat tulleet heidän tietoonsa luottamusmiestehtävän hoitamisessa.

3. Jotta pääluottamusmiehet ja luottamusmiehet voisivat menestyksellisesti hoitaa luottamusmiestoimeen kuuluvia tehtäviä, tulee heidän saada viranomaisilta kaikki kulloinkin kysymyksessä olevan tapauksen (= asian tai asiaryhmän) selvittämiseen vaikuttavat tiedot ja asiakirjat.

Pääluottamusmiehellä ja luottamusmiehellä on oikeus saada tietoja henkilöstön lukumääristä ja ansiotasosta virkanimikkeittäin, mikäli näitä koskevia selvityksiä valmistetaan yksikön käyttöön.

Neuvottelujärjestys

6 §.

1. Virkamiehen tulee häntä itseään koskevissa asioissa kääntyä lähimmän esimiehensä tai ao. luottamusmiehen puoleen virkatehtävien suorittamista, niiden teknistä järjestelyä ja virkasuhteen ehtoja koskevissa erimielisyyskysymyksissä. Asian käsittely on aloitettava viivytyksettä.

2. Mikäli neuvotteluhetkellä asian slevittämisen kannalta on ehdottoman välttämätöntä, voi pääluottamusmies ja luottamusmies ottaa neuvotteluun mukaan tarpeelliseksi katsomansa henkilöt.

3. Mikäli virkaehtosopimuksen tulkintaa tai soveltamista koskevaa erimielisyyskysymystä ei saada selvitetyksi työnantajan edustajan ja pääluottamusmiehen tai luottamusmiehen välisessä neuvonpidossa, laaditaan asiasta pöytäkirja, jonka luottamusmies ja/tai pääluottamusmies sekä työnantajaa edustanut viranomainen allekirjoittavat. Pöytäkirjassa on lyhyesti selostettava erimielisyyden aiheena oleva kysymys ja molempien osapuolten kanta sekä ne kohdat, joista osapuolet ovat samaa mieltä. Tämän jälkeen asia voidaan siirtää valtion virkaehtosopimusten neuvottelumenettelystä 12.10.1970 tehdyn pääsopimuksen mukaisissa posti- ja lennätinhallituksen ja ao. virkamiesjärjestön välisissä paikallisneuvotteluissa ja edelleen valtiovarainministeriön ja ao. virkamiesten keskusjärjestön välisissä keskusneuvotteluissa ratkaistavaksi.

Teknisten virkamiesten osalta asia käsitellään keskusneuvottelujen sijasta teknisten virkamiesten neuvottelukunnan ao. jaostossa.

Luottamusmiehen asema

7 §.

1. Pääluottamusmies tai luottamusmies on edelleenkin palvelussuhteessa valtioon, joten hänen tulee noudattaa virantoimitusohjesääntöä ja muita säännöksiä sekä esimiestensä muissa kuin luottamusmiestoimeen kuuluvissa asioissa antamia määräyksiä myös silloin, kun hän hoitaa luottamusmiestehtäviä.

2. Pääluottamusmiehellä ja luottamusmiehellä on oikeus käydä työaikana kaikissa toimialueensa työkohteissa luottamusmiestoimeen kuuluvissa asioissa otettuaan ensin yhteyden asianomaisen toimipaikan hoitajaan tai muun virastoyksikön päällikköön tai työkohteen esimieheen.

3. Pääluottamusmiehenä tai luottamusmiehenä toimivaa henkilöä ei tämän tehtävän vuoksi saa siirtää ilman hänen omaa suostumustaan

sellaiseen virkaan, toimeen tai tehtävään, jonka palkkaus on hänen aikaisemman virkansa, toimensa tai tehtävänsä palkkausta huonompi tai jossa luottamusmiestehtävien hoito olennaisesti vaikeutuu eikä erottaa virastaan, toimestaan tai tehtävästään. Pääluottamusmiestä tai luottamusmiestä ei saa hänen hoitaessaan luottamusmiestehtävää saattaa muita virkamiehiä/työntekijöitä huonompaan asemaan eikä muutoinkaan syrjiä tai painostaa. Pääluottamusmiehenä tai luottamusmiehenä toimivan henkilön palkka ei hänen hoitaessaan virkatehtäviään saa siirron takia alentua siitä, mitä se oli valituksi tulemisen ajankohtana. Määräys ei tietenkään estä nimittämästä tai määräämästä luottamusmiehenä toimivaa henkilöä suostumuksensa mukaisesti toiseen virkaan tai toimeen.

Mikäli henkilöitä joudutaan erottamaan, irtisanomaan tai siirtämään, toimenpide on kohdistettava viimeisenä pääluottamusmiehiin tai luottamusmiehiin, mikäli erityisistä syistä ei muuta johdu.

4. Posti- ja lennätinlaitoksen kulloinkin toimivaltainen viranomainen myöntää tarvittaessa pääluottamusmiehelle tai luottamusmiehelle luottamusmiestehtävien hoitamista varten tilapäistä vapautusta virkatehtävien suorittamisesta. Jos pääluottamusmiehelle tai luottamusmiehelle tulisi myönnettäväksi saman kalenterivuoden aikana tilapäistä vapautta yhteensä enemmän kuin kolmekymmentä päivää, alistetaan asia tältä osin posti- ja lennätinhallituksen henkilöasiaintoimiston toimesta valtiovarainministeriön hyväksyttäväksi. Tässä tarkoituksessa on vapautta myöntävän viranomaisen hyvissä ajoin toimitettava henkilöasiaintoimistolle tätä tarkoittava esitys, josta tulee ilmetä

– pääluottamusmiehen ja luottamusmiehen täydellinen nimi ja virka-asema,
– virkamiesryhmä, jota hän edustaa,
– vapautusajan pituus ja
– hänelle aikaisemmin samana kalenterivuonna luottamusmiestehtävien hoitamista varten myönnetyt vapaudet.

Silloin kun pääluottamusmiehelle tai luottamusmiehelle on myönnetty edellä esitetyn mukaista vapautta, tulee hänen hoitaa luottamusmiestehtävänsä tänä aikana.

5. Kiireellisten luottamusmiestoimeen kuuluvien tehtävien lyhytaikaista hoitamista varten myöntää asianomaisen toimipaikan hoitaja, muun virastoyksikön päällikkö, osaston esimies tai autovarikon päällikkö pääluottamusmiehelle ja luottamusmiehelle vapaata muunakin virkatehtävien kannalta sopivana ajankohtana. Pääluottamusmiehen ja luottamusmiehen tulee tätä varten selostaa asianomaiselle esimiehelle, miksi luottamustehtävä on kiireellinen. Esimies ei saa ilman perusteltua syytä siirtää pyydettyä vapaata muuksi ajaksi, vaan hänen on pyrittävä molempien osapuolten kannalta parhaimpaan ratkaisuun, jotta pääluottamusmies ja luottamusmies voisivat toimia tehokkaasti ja tarkoituksenmukaisesti luottamusmiestehtäviä hoitaessaan. Tässä kohdassa tarkoitettua vapaata ei oteta huomioon laskettaessa 4-kohdassa mainittua kalenterivuoden enimmäismäärää.

6. Säännöllisesti toistuvaa vapautta myönnetään pääluottamusmiehelle ja luottamusmiehelle, joka edustaa vähintään 100 virkamiestä ja työsuhteessa olevaa, yksi työpäivä viikossa kustakin tehtävästä erikseen. Pääluottamusmiehelle ja luottamusmiehelle, joka edustaa 50–99 virkamiestä ja työsuhteessa olevaa, myönnetään vapautta yksi työpäivä kuukaudessa, mikä vapaus voidaan myöntää myös puolina päivinä. Pääluottamusmiehelle ja luottamusmiehelle, joka edustaa vähintään 300 virkamiestä ja työsuhteessa olevaa, myönnetään vapautta viikottaisen yhden työpäivän lisäksi yksi työpäivä kuukaudessa, mikä myös voidaan myöntää puolina päivinä. Nämä luottamusmiestehtäviä varten myönnetyt vapaudet merkitään virantekotaulukkoon.

Luottamusmiehen palkkaus

8 §.

1. Pääluottamusmiehelle ja luottamusmiehelle suoritetaan hänen varsinainen palkkauksensa siltä ajalta, jonka hän työaikana käyttää neuvotteluihin esimiestensä kanssa tai näiden kanssa sovittujen muiden luottamusmiestoimeen kuuluvien tehtävien suorittamiseen.

Jos pääluottamusmiehelle tai luottamusmiehelle on myönnetty vapautta luottamusmiestehtävien hoitamista varten, maksetaan hänelle tältä ajalta hänen varsinainen palkkauksensa, ellei valtiovarainministeriö erityisten syiden vuoksi yksittäistapauksissa posti- ja lennätinhallituksen esityksestä toisin päätä.

Varsinaista palkkausta ovat peruspalkka tai vuosipalkkio, ikälisät, kalliinpaikanlisä sekä tässä yhteydessä siksi katsottava syrjäseutulisä. Varsinaisena palkkauksena otetaan huomioon myös palkkausluokittelun yhteydessä ns. muistutusten muodossa toteutetut palkkausluokkien korotukset sekä sellaiset lisäpalkkiot ja palkan-

lisät, jotka maksetaan säännöllisesti toistuvina tietyn määräisinä kuukausittaisina erinä.

2. Pääluottamusmies ja luottamusmies saa lukea työajakseen sen ajan, jonka hän vapaa-aikanaan käyttää esimiestensä kanssa sovittujen luottamusmiestoimeen kuuluvien tehtävien suorittamiseen.

3. Luottamusmiestoimessa palveltu aika luetaan määrävuosikorotukseen oikeuttavaksi ajaksi samoilla perusteilla kuin muukin palvelus.

Luottamusmiehen koulutus

9 §.

1. Pääluottamusmiehelle, pääluottamusmiehen varamiehelle, luottamusmiehelle sekä luottamusmiehen varamiehelle tulee mahdollisuuksien mukaan varata tilaisuus osallistua sellaiseen koulutukseen, mikä on omiaan lisäämään hänen pätevyyttään luottamusmiestehtävien hoitamisessa. Tällaisiin koulutustilaisuuksiin käytettyä työaikaa tai sitä vastaavaa työmäärää eivät pääluottamusmies ja luottamusmies ole velvollisia suorittamaan takaisin.

2. Enintään 30 päivää kestävä kurssiaika, vaikka siltä ajalta ei suoritettaisi palkkausta, luetaan asianomaisen määrävuosikorotuksiin oikeuttavaksi palvelusajaksi.

3. Mikäli toimipaikan hoitaja tai muun virastoyksikön päällikkö ei erittäin pätevästä syystä katso voivansa lähettää pääluottamusmiestä tai luottamusmiestä työmarkkinakoulutussopimuksessa tarkoitettuun koulutustilaisuuteen, ovat virkamies ja luottamusmies oikeutettuja saamaan hyvissä ajoin selvityksen kieltämisen syystä. Asiasta on lisäksi ilmoitettava posti- ja lennätinhallituksen henkilöasiaintoimistolle.

4. Muutoin noudatetaan valtion virkamiesten työmarkkinakoulutuksesta tehtyä virkaehtosopimusta.

5. Virkaehtosopimusten tultua allekirjoitetuiksi pyritään järjestämään tilaisuuksia, joihin kutsutaan pääluottamusmiehiä ja luottamusmiehiä. Paikalla ovat posti- ja lennätinlaitoksen ja järjestöjen edustajat ja tilaisuuksissa selvitetään uusien sopimusten tulkintoja ja muita luottamusmiestehtävien hoitamiseen liittyviä kysymyksiä.

Erinäisiä määräyksiä

10 §.

Huomioon ottaen toimipaikan koko sekä luottamusmiestehtävien määrä ja laatu on pääluottamusmiehelle ja luottamusmiehelle järjestettävä sopiva tila, jossa hän voi säilyttää luottamusmiestehtävien hoitamista varten tarvittavia asiakirjoja ja toimistovälineitä. Lisäksi on pääluottamusmiehelle ja luottamusmiehelle järjestettävä välttämättömät toimistotarvikkeet ja mahdollisuus kirjoituskoneen ja virkapuhelimen käyttöön sekä mahdollisuuksien mukaan myös konekirjoitusavun saamiseen. Pääluottamusmiehelle ja luottamusmiehelle on lisäksi osoitettava paikka, jossa hän kullakin kerralla voi käydä luottamusmiestehtävien hoitamista varten tarpeelliset keskustelut.

Päätoimiselle pääluottamusmiehelle varataan posti- ja lennätinlaitoksen puolesta riittävän suuret ja käytännölliset toimitilat, välttämättömät toimistotarvikkeet, puhelin ja kirjoituskone.

11 §.

Pääluottamusmiehelle toimitetaan säännöskokoelma, posti- ja lennätinhallituksen kiertokirjeet ja palvelussuhteen ehtoja käsittelevät yleis-, ohje- ja tulkintakirjeet. Asian laadun ja tarpeen niin vaatiessa on pääluottamusmiehelle toimitettava myöskin muut työnantajan määräys- ja ohjekirjeet, kuten postipiirin ja puhelinpiirin päällikön yleiskirjelmät sekä toimipaikan hoitajan tai muun virastoyksikön päällikön määräys- ja ohjekirjelmät. Lisäksi tulee pääluottamusmiehen saada virantekotaulukot niistä toimipaikoista, joissa ei ole luottamusmiestä.

Säännöskokoelman ja em. kirjelmien toimittamisesta pääluottamusmiehelle huolehtii toimipaikka. Palvelussuhteen ehtoja koskevat kiertokirjeet ja Valtion virkaehdot-kirja toimitetaan järjestöille niiden toimesta edelleen pääluottamusmiehille toimitettavaksi.

Säännöskokoelma, kiertokirjeet ja em. kirjelmät on toimipaikan hoitajan pidettävä muidenkin luottamusmiesten helposti saatavina siten, että luottamusmiehellä on mahdollisuus tutustua niiden sisältöön sekä saada ne tarvitessaan käyttöönsä luottamusmiestehtävien hoitamiseksi.

12 §.

Mikäli pääluottamusmies tai luottamusmies joutuu asianomaisen virastoyksikön päällikön kanssa asiasta sovittuaan suorittamaan kotimaassa matkoja, jotka ovat tarpeellisia luottamusmiestoimintaan kuuluvien tehtävien hoitamiseksi, ao. virastoyksikön päällikkö antaa hänelle matkaa koskevan matkamääräyksen. Näiden matkojen osalta suoritetaan matkustamis-

kustannusten korvausta ja päivärahaa valtion virkamiesten matkakustannusten korvaamisesta tehdyn virkaehtosopimuksen mukaisesti.

13 §.

Mitä näissä ohjeissa on sanottu pääluottamusmiehestä ja luottamusmiehestä koskee myös heidän varamiehiään, kun he esimiehelle tehdyn ilmoituksen mukaan hoitavat luottamusmiestoimeen kuuluvia tehtäviä.

14 §.

Näitä soveltamisohjeita noudatetaan kaikissa niissä posti- ja lennätinlaitoksen toimipaikoissa ja muissa virastoyksiköissä sekä työkohteissa, joissa työskentelee näissä ohjeissa tarkoitettuja virkaehtosopimusten piiriin kuuluvia henkilöitä. Ohjeet koskevat toisaalta kaikkia allekirjoittaneita henkilöstöjärjestöjä ja niiden rekisteröityjä alayhdistyksiä.

15 §.

Luottamusmiessopimus samoin kuin muutkin valtion virkaehtosopimukset on pidettävä toimipaikan virkamiesten nähtävissä.

16 §.

Nämä soveltamisohjeet tulevat voimaan 1.11.1980 lukien, ja ne ovat voimassa saman ajan kuin valtion virkamiesten luottamusmiessopimus, jollei niihin sopimuskauden kestäessä uusissa neuvotteluissa tehdä tarpeellisiksi katsottuja muutoksia.

Helsingissä 7 päivänä lokakuuta 1980

Johtaja **Lauri Kuusisto**

Toimistopäällikkö *Martti Lehmuskallio*